A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2021. március 25.*

„Fellebbezés – Verseny – EUMSZ 102. cikk – Erőfölénnyel való visszaélés – A széles sávú internet-hozzáférési szolgáltatások szlovák piaca – A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat terhelő, a helyi hurokhoz való hozzáférés nyújtására vonatkozó jogszabályi kötelezettség – A helyi hurok más szolgáltatók számára történő átengedésének az inkumbens szolgáltató által megállapított feltételei – A hozzáférés nélkülözhetetlen jellege – Árprés – Költségek – Az erőfölényben lévő vállalkozással legalább megegyező hatékonyságú versenytárs – Védelemhez való jog”

A C-165/19. P. sz. ügyben,

a **Slovak Telekom a.s**. (székhelye: Pozsony [Szlovákia], képviselik: D. Geradin avocat és R. O’Donoghue QC)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2019. február 22-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: M. Farley, M. Kellerbauer, L. Malferrari, C. Vollrath és L. Wildpanner, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

a **Slovanet a.s**. (székhelye: Pozsony, képviseli: P. Tisaj advokát)

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök (előadó), K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, a harmadik tanács bírájaként eljárva, N. Wahl, F. Biltgen és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: D. Dittert egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. június 17-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2020. szeptember 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: angol.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Fellebbezésével a Slovak Telekom a.s. először is az Európai Unió Törvényszéke 2018. december 13-i Slovak Telekom kontra Bizottság ítéletének (T-851/14, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2018:929) egészben vagy részben történő hatályon kívül helyezését kéri, amelyben a Törvényszék részben elutasította a 2014. december 16-i C(2014) 10119 final bizottsági határozattal, valamint a 2015. április 17-i C(2015) 2484 final bizottsági határozattal helyesbített, az EUMSZ 102. cikk és az EGT-Megállapodás 54. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39523 – Slovak Telekom ügy) 2014. október 15-én hozott C(2014) 7465 final bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítése iránt benyújtott keresetét, másodszor a vitatott határozat egészben vagy részben történő megsemmisítését, harmadszor pedig – másodlagosan – az említett határozatban a fellebbezővel szemben kiszabott bírság törlését vagy összegének csökkentését kéri.

Jogi háttér

A 2887/2000/EK rendelet

2 A helyi hurok átengedéséről szóló, 2000. december 18-i 2887/2000/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2000. L 336., 4. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 26. kötet, 83. o.) (3), (6) és (7) preambulumbekezdése kimondta:

„(3) A »helyi hurok« a nyilvános, helyhez kötött telefonhálózatban alkalmazott, fizikai sodrott fém érpár, amely egy előfizetői hálózati végpontot összekapcsol a fő kábelrendezővel vagy annak megfelelő eszközzel. Amint [az Európai] Bizottságnak a távközlési szabályozási csomag végrehajtásáról szóló ötödik jelentésében szerepel, a helyi hozzáférési hálózat továbbra is a liberalizált távközlési piac egyik legkevésbé versenyképes szegmense marad. Az újonnan piacra lépők nem rendelkeznek kiterjedt alternatív hálózati infrastruktúrával, és ezért a hagyományos technológiákkal nem képesek elérni azt a méretgazdaságosságot és lefedettséget, amellyel a nyilvános, helyhez kötött telefonhálózatok piacán jelentős piaci erővel rendelkezőként kijelölt üzemeltetők rendelkeznek. Mindez annak a következménye, hogy ezek az üzemeltetők hosszú idő alatt építették ki fémes helyi hozzáférési infrastruktúrájukat úgy, hogy ez idő alatt kizárólagos jogokat élveztek, és a beruházási költségeket a monopolbevételekből tudták fedezni.

[…]

(6) Az újonnan piacra lépők számára nem lenne gazdaságilag megvalósítható az, hogy a már működő üzemeltetők fémes helyi hozzáférési infrastruktúráival megegyező infrastruktúrát teljes egészében és észszerű időn belül reprodukálják. Az olyan alternatív infrastruktúrák, mint a kábeltelevízió, a műhold, a vezeték nélküli helyi hurok, jelenleg általában nem rendelkeznek ugyanazzal a funkcionalitással, és nem olyan elterjedtek, bár az egyes tagállamokban a helyzet eltérő lehet.

(7) A helyi hurok átengedése lehetővé teszi az újonnan piacra lépők számára, hogy a bejelentett üzemeltetőkkel versenyezzenek a folyamatos internet-hozzáféréshez és a multimédiás alkalmazásokhoz szükséges, a digitális előfizetői vonal (DSL) technológián alapuló nagy sebességű adatátviteli szolgáltatások, valamint a beszédalapú telefonszolgáltatások terén. Az átengedés iránti észszerű kérelem feltételezi azt, hogy a hozzáférésre a kedvezményezett szolgáltatásainak nyújtásához szükség van, és a kérelem elutasítása megakadályozná, korlátozná vagy torzítaná a versenyt ebben az ágazatban.”

3 E rendelet „Cél és hatály” című 1. cikke az alábbiak szerint rendelkezett:

„(1) Ennek a rendeletnek az a célja, hogy a helyi hurok átengedésére vonatkozó harmonizált feltételek megállapítása révén élénkítse a versenyt és ösztönözze a műszaki innovációt a helyi hozzáférés piacán annak érdekében, hogy elősegítse az elektronikus hírközlési szolgáltatások széles választékának versenyfeltételek mellett történő szolgáltatását.

(2) Ez a rendelet a 2. cikk a) pontjában meghatározott bejelentett üzemeltetők helyi hurokjainak és kapcsolódó eszközeinek átengedésére alkalmazandó.

[…]”

4 Az említett rendelet 2. cikke a következő fogalommeghatározásokat tartalmazta:

„[…]

a) »bejelentett üzemeltető«: nyilvános, helyhez kötött telefonhálózat üzemeltetője, akit, illetve amelyet a nemzeti szabályozó hatósága […] a nyilvános, helyhez kötött telefonhálózatok és -szolgáltatások nyújtása terén jelentős piaci erővel rendelkezőként kijelölt;

[…]

c) »helyi hurok«: az a fizikai sodrott fém érpár, amely a nyilvános, helyhez kötött telefonhálózatban egy előfizetői hálózati végpontot összekapcsol a fő kábelrendezővel vagy annak megfelelő eszközzel;

[…]”

5 Ugyanezen rendelet 3. cikkének szövege a következő volt:

„(1) A bejelentett üzemeltetők 2000. december 31-től közzéteszik és folyamatosan frissítik a helyi hurokjaik és kapcsolódó eszközeik átengedésére vonatkozó referenciaajánlatukat, amelynek legalább a mellékletben felsorolt tételeket tartalmaznia kell. Az ajánlatban megfelelő mértékű átengedést kell biztosítani, hogy a kedvezményezettnek ne kelljen fizetnie olyan hálózati elemekért vagy eszközökért, amelyek a szolgáltatásai nyújtásához nem szükségesek; továbbá az ajánlatnak tartalmaznia kell az összetevőinek ismertetését és a kapcsolódó feltételeket, köztük a díjakat is.

(2) A bejelentett üzemeltetők 2000. december 31-től – átlátható, tisztességes és megkülönböztetéstől mentes feltételek mellett – teljesítik mindazokat az észszerű kérelmeket, amelyeket a kedvezményezettek a helyi hurok és a kapcsolódó eszközök átengedése iránt nyújtanak be. A kérelmek kizárólag a műszaki megvalósíthatósággal vagy a hálózat egysége fenntartásának szükségességével kapcsolatos tárgyilagos kritériumok alapján utasíthatók el. […] A bejelentett üzemeltetők a kedvezményezetteknek – azonos feltételek és határidők mellett – olyan eszközöket nyújtanak, amelyek a saját szolgáltatásaik vagy társult vállalkozásaik számára biztosítottakkal egyenértékűek.

[…]”

6 Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK irányelv, az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférésről, valamint azok összekapcsolásáról szóló 2002/19/EK irányelv és az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló 2002/20/EK irányelv módosításáról szóló, 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 337., 37. o.; helyesbítés: HL 2013. L 241., 8. o.) 4. és 6. cikke értelmében a 2887/2000 rendelet 2009. december 19-én hatályát vesztette.

A 2002/21/EK irányelv

7 A 2009/140 irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („keretirányelv”) (HL 2002. L 108., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 349. o.) 8. cikke kimondja:

„[…]

(2) A nemzeti szabályozó hatóságok többek között a következők révén mozdítják elő a versenyt az elektronikus hírközlő hálózatok, az elektronikus hírközlési szolgáltatások, a kapcsolódó eszközök és szolgáltatások nyújtása terén:

[…]

b) biztosítják, hogy az elektronikus hírközlési ágazatban, beleértve a tartalomszolgáltatást is, ne legyen versenytorzulás vagy versenykorlátozás;

[…]

(5) A nemzeti szabályozó hatóságok a (2), (3) és (4) bekezdésben említett politikai célkitűzések elérésére objektív, átlátható, megkülönböztetésmentes és arányos szabályozási alapelveket alkalmaznak többek között az alábbiak révén:

[…]

f) előzetes szabályozási kötelezettség megállapítása kizárólag abban az esetben, ha nincs tényleges és fenntartható verseny, illetve amennyiben ez a feltétel teljesült, ezen kötelezettségek enyhítése vagy feloldása.”

A jogvita előzményei

8 A jogvitának a megtámadott ítélet 1–53. pontjában ismertetett előzményei a következőképpen foglalhatók össze.

9 A fellebbező inkumbens távközlési szolgáltató Szlovákiában. A 2005. augusztus 12. és 2010. december 31. közötti időszakban a Deutsche Telekom AG (a továbbiakban: DT), amely Németországban inkumbens távközlési szolgáltató és a Deutsche Telekom cégcsoport élén álló társaság, 51%-os részesedéssel rendelkezett a fellebbező tőkéjében.

10 A fellebbező, amely 2000-ig *de iure* monopóliumot élvezett a szlovák távközlési piacon, Szlovákiában a legnagyobb távközlési szolgáltató és széles sávú hozzáférést nyújtó szolgáltató. A fellebbező rézvezetékes és mobilhálózata Szlovákia területének szinte egészét lefedi.

11 A szlovák távközlési szabályozó hatóság (a továbbiakban: TUSR) a piac elemzését követően 2005-ben a 2887/2000 rendelet értelmében a fellebbezőt a helyi hurok átengedésének nagykereskedelmi piacán jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként jelölte ki.

12 A TUSR következésképpen többek között arra kötelezte a fellebbezőt, hogy tegyen eleget a helyi hurokjának átengedése iránti valamennyi, észszerűnek és indokoltnak tekinthető kérelemnek annak érdekében, hogy lehetővé tegye az alternatív szolgáltatók számára e hurok használatát, hogy ez utóbbiak Szlovákiában a helyhez kötött széles sávú internet-hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi

tömegpiacán (illetve fogyasztói piacán) saját szolgáltatásokat tudjanak nyújtani. Annak érdekében, hogy e kötelezettségnek eleget tegyen, a fellebbező közzétette az átengedésre vonatkozó referenciaajánlatát, amely meghatározta a helyi hurokjához való hozzáférés szerződéses és műszaki feltételeit.

13 A többek között a fellebbező helyi hurokja átengedésének feltételeire vonatkozóan hivatalból indított vizsgálatot, a fellebbezőnek és a DT-nek 2012. május 7-én, illetve 8-án küldött kifogásközlést, egy kötelezettségvállalási javaslatot, valamint különböző levélváltásokat és találkozókat követően a Bizottság 2014. október 15-én meghozta a vitatott határozatot.

14 E határozatban a Bizottság megállapította, hogy a fellebbező és a DT által alkotott vállalkozás Szlovákiában a 2005. augusztus 12. és 2010. december 31. közötti időszakban a széles sávú internet-hozzáférési szolgáltatásokat illetően az EUMSZ 102. cikkbe és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.) 54. cikkébe ütköző egységes és folyamatos jogsértést követett el.

15 Közelebbről rámutatott arra, hogy a fellebbező helyi hurokjának hálózata a vonalainak átengedését követően széles sávú internet-hozzáférési szolgáltatások nyújtására használható, és a 2005 és 2010 közötti időszakban a szlovák háztartások összességének 75,7%-át fedte le. Ugyanezen időszak során a fellebbező azonban csak néhány helyi hurkot engedett át 2009. december 18-tól kezdődően, és ezeket csak egyetlen alternatív szolgáltató használta arra, hogy nagyon széles sávú kiskereskedelmi szolgáltatásokat nyújtson vállalkozások számára.

16 A Bizottság szerint a fellebbező és az DT által alkotott vállalkozás által elkövetett jogsértés abban állt, hogy először is eltitkolták a hálózatra vonatkozó, a helyi hurkok átengedéséhez szükséges információkat az alternatív szolgáltatókkal szemben, másodszor leszűkítették a helyi hurkok átengedésével kapcsolatban a fellebbezőt terhelő kötelezettségek terjedelmét, harmadszor a fellebbező átengedésre vonatkozó referenciaajánlatában a helymegosztást, a minősítést, az előrejelzéseket, a javításokat és a bankgaranciát illetően tisztességtelen szabályokat és feltételeket rögzítettek, negyedszer pedig olyan tisztességtelen díjakat alkalmaztak, amelyek valamely, a fellebbezővel megegyező hatékonyságú szolgáltató számára nem tették lehetővé, hogy a fellebbező átengedett helyi hurokjaihoz való nagykereskedelmi hozzáférés révén veszteségek nélkül tudja kínálni a fellebbező által nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatásokat.

17 A vitatott határozatban a Bizottság e jogsértés miatt egyrészt a fellebbezővel és a DT-vel szemben egyetemlegesen 38 838 000 euró bírságot, másrészt pedig a DT-vel szemben 31 070 000 euró bírságot szabott ki.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

18 A Törvényszék Hivatalához 2014. december 26-án benyújtott keresetlevelével a fellebbező elsődlegesen a vitatott határozat őt érintő részében történő megsemmisítése, másodlagosan pedig a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti keresetet terjesztett elő.

19 Keresetének alátámasztása érdekében a fellebbező öt jogalapra hivatkozott, amelyeket először is az EUMSZ 102. cikk alkalmazása során elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibákra és téves jogalkalmazásra, másodszor az árprést eredményező gyakorlat értékelését illetően a védelemhez való jogának megsértésére, harmadszor az árprés megállapítása során elkövetett hibákra, negyedszer a Bizottság által annak megállapításakor elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibákra és téves jogalkalmazásra alapított, hogy a fellebbező a DT-vel együtt egyetlen vállalkozásnak minősül, és mindketten felelősek a szóban forgó jogsértésért, ötödször pedig – másodlagosan – a bírság összegének meghatározásakor elkövetett hibákra alapított.

20 A megtámadott ítéletben a Törvényszék elutasította a fellebbező által előterjesztett valamennyi jogalapot, kivéve a harmadik jogalapot, amelynek a Törvényszék részben helyt adott azzal az indokkal, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a fellebbező 2005. augusztus 12. és december 31. között árprést eredményező gyakorlatot folytatott. A Törvényszék ezért részben megsemmisítette a vitatott határozatot, és 38 061 963 euróban állapította meg azon bírság összegét, amelynek megfizetésére egyetemlegesen kötelezte a DT-t és a fellebbezőt. A Törvényszék a keresetet az ezt meghaladó részében elutasította.

21 Közelebbről, az öt kifogást tartalmazó első jogalapjával a fellebbező az első és az ötödik kifogásában többek között azt rótta fel a Bizottságnak, hogy a helyi hurokjához való hozzáférés megtagadásának minősítette először is azt, hogy az alternatív szolgáltatókkal szemben eltitkolt a hálózatára vonatkozó olyan információkat, amelyek szükségesek voltak a helyi hurokjának átengedéséhez (a vitatott határozat (431)–(534) preambulumbekezdése), másodszor azt, hogy leszűkítette az alkalmazandó keretszabályozásból eredő, a helyi hurok átengedésére vonatkozó kötelezettségeit (a vitatott határozat (535)–(651) preambulumbekezdése), harmadszor pedig azt, hogy az átengedésre vonatkozó referenciaajánlatában több tisztességtelen kikötést és feltételt is rögzített (a vitatott határozat (655)–(819) preambulumbekezdése), anélkül hogy előzetesen megvizsgálta volna az ilyen hozzáférésnek az 1998. november 26-i Bronner ítélet (C-7/97, a továbbiakban: Bronner ítélet, EU:C:1998:569) értelmében vett nélkülözhetetlen jellegét. A Törvényszék e kifogásokat a megtámadott ítélet 107–129. pontjában lényegében azon megfontolás alapján utasította el, hogy a távközlési ágazatra vonatkozó, jelen ügyben alkalmazandó szabályozás elismeri, hogy a fellebbező helyi hurokjához való hozzáférés szükséges ahhoz, hogy lehetővé tegyék a tényleges verseny megjelenését és fejlődését a széles sávú internet-hozzáférési szolgáltatások szlovák piacán, így a Bizottságnak már nem kellett bizonyítania, hogy az ilyen hozzáférés nélkülözhetetlen jellegű.

22 Az első jogalap második kifogásával a fellebbező arra hivatkozott, hogy a Bronner ítéletben meghatározott feltételek alkalmazásának elmulasztása miatt a vitatott határozat ellentétes a 2009. szeptember 9-i Clearstream kontra Bizottság ítéletből (T-301/04, EU:T:2009:317) levonható következtetéssel. A Törvényszék a megtámadott ítélet 138–140. pontjában azzal az indokkal utasította el e kifogást, hogy az előtte folyamatban lévő ügy nem hasonlítható az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyhöz.

23 Az első jogalap harmadik kifogásával a fellebbező azt állította, hogy abban az esetben, ha a hozzáférés nyújtásának hallgatólagos megtagadását nem kellene alávetni azon vizsgálatnak, hogy a hozzáférés a Bíróság által a Bronner ítéletben megállapított feltételeknek megfelelően nélkülözhetetlen jellegű-e, könnyebb lenne a hozzáférés hallgatólagos megtagadását bizonyítani, mint a hozzáférés világos és egyértelmű megtagadását. A Törvényszék a megtámadott ítélet 133–135. pontjában azzal az indokkal utasította el e kifogást, hogy a jogsértés súlya számos, az említett megtagadás kifejezett vagy hallgatólagos jellegétől független tényezőtől függhet, így a fellebbező nem támaszkodhat a jogsértés formájára a jogsértés súlyának értékelése során.

24 Ami az első jogalap negyedik kifogását illeti, amely arra vonatkozott, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot és ténybeli hibákat követett el az annak során előadott igazolásokkal kapcsolatban, amikor eltért a Bronner ítéletben foglalt feltételektől azzal az indokkal, hogy azok nem alkalmazandók akkor, ha az érintett hálózat eredete történetileg állami monopóliumra vezethető vissza, e kifogást a Törvényszék a megtámadott ítélet 153. és 154. pontjában azon állandó ítélkezési gyakorlat alapján utasította el, miszerint az EUMSZ 102. cikk alkalmazása során figyelembe kell venni, hogy az erőfölény *de iure* monopóliumból ered.

25 Második jogalapjával a fellebbező többek között azt állította, hogy megsértették a védelemhez való jogát, mivel a Bizottság nem hallgatta meg a fellebbezőt a „hosszú távú átlagos költségnövekedésének” *(long-run incremental costs*, a továbbiakban: LRIC) kiszámításához ezen intézmény által használt módszer, elvek és adatok tárgyában, amely költségek annak bizonyítására irányultak, hogy a fellebbező milyen mértékben gyakorolt árprést. A Törvényszék elutasította ezt a jogalapot, megállapítva a

megtámadott ítélet 186–192. és 209. pontjában többek között azt, hogy a Bizottság megfelelően közölte a fellebbezővel a számítási módszerét és elveit, és nem volt köteles nyilvánosságra hozni az árrésre vonatkozó végső számításait, mielőtt megküldte volna neki a vitatott határozatot.

26 Harmadik jogalapjával a fellebbező azt állította, hogy a Bizottság nem helyesen állapította meg az árpréshez vezető gyakorlatot, különösen azért, mert az LRIC kiszámítása során nem vette figyelembe az optimalizálási kiigazításait. A Törvényszék a megtámadott ítélet 223–239. pontjában elutasította ezt a jogalapot, és lényegében azt állapította meg, hogy a fellebbező által javasolt optimalizálási kiigazítások elutasítása indokolt volt, mivel e kiigazítások figyelembevétele az árprés kiszámításakor ahhoz vezetett volna, hogy jogalap nélkül eltértek volna a fellebbezőnél a jogsértés időszakában felmerült költségektől.

A felek kérelmei

27 Fellebbezésében a fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– teljes egészében vagy részben helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– teljes egészében vagy részben semmisítse meg a vitatott határozatot;

– másodlagosan törölje vagy nagyobb mértékben csökkentse a vele szemben kiszabott bírságot, és

– kötelezze a Bizottságot a jelen eljárás és az elsőfokú eljárás költségeinek viselésére.

28 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést, és

– kötelezze a fellebbezőt a költségek viselésére.

A fellebbezésről

29 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező három jogalapra hivatkozik. Az első jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor az EUMSZ 102. cikk értelmében vett erőfölénnyel való visszaélésnek minősítette a fellebbező helyihurok-hálózatához való hozzáférés ez utóbbi általi korlátozásait. A második jogalap azon alapul, hogy az árprés értékelése során megsértették a védelemhez való jogát. A harmadik jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék az árprés fennállásának értékelése során tévesen alkalmazta a jogot.

30 Egyébiránt a fellebbező azt kéri, hogy rá is terjedjenek ki annak joghatásai, ha a Bíróság helyt adna a DT által a Törvényszék 2018. december 13-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítéletével (T-827/14, EU:T:2018:930) szemben benyújtott fellebbezésre vonatkozó C-152/19. P. sz. kapcsolódó ügyben a DT által felhozott azon jogalapoknak, amelyek keretében a DT azt vitatja, hogy a fellebbezővel egyetlen vállalkozást alkotott.

Az első jogalapról

A felek érvelése

31 Első jogalapjával, amely öt részből áll, a fellebbező arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy annak bizonyításához, hogy a helyihurok-hálózatához való hozzáférés korlátozásával az EUMSZ 102. cikk értelmében visszaélt erőfölényével, a Bizottság nem

volt köteles bizonyítani, hogy az említett hozzáférés a Bronner ítélet értelmében nélkülözhetetlen az érintett gazdasági szereplők tevékenységének gyakorlásához, mivel a helyihurok-hálózatához való hozzáférés nyújtására vonatkozóan már jogszabályi kötelezettség terhelte őt.

32 Az első jogalap első részében a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék azáltal, hogy a megtámadott ítélet 121. pontjában úgy határozott, hogy a Bronner ítélet feltételei a jelen ügyben nem alkalmazhatók, tévesen elmulasztotta figyelembe venni a visszaélésszerű magatartás megszüntetése érdekében az EUMSZ 102. cikk alapján elvégzett utólagos ellenőrzés és a verseny bizonyos meghatározott formáinak előmozdítása érdekében a távközlési szabályozó hatóság által végzett előzetes ellenőrzés közötti különbséget. Ráadásul az érintett piacok nem azonosak. A hozzáférés nyújtására vonatkozó jogszabályi kötelezettség az átengedett helyi hurokhoz való hozzáférés nagykereskedelmi piacára való belépés nélkülözhetetlen jellegére vonatkozik, míg a Bizottság által megállapított visszaélés sokkal szélesebb kiskereskedelmi piacra vonatkozik, mint a helyi hurkon alapuló szolgáltatások piaca, amelynek keretében nem bizonyították az említett hurokhoz való hozzáférés nélkülözhetetlen jellegét. Végül a fellebbező azt állítja, hogy az a megfontolás, miszerint valamely jogszabályi kötelezettség megsértése automatikusan az EUMSZ 102. cikk megsértésének minősül, e rendelkezés olyan téves értelmezésén alapul, amely szigorúbb, és amely azt eredményezi, hogy egy korábban fennálló jogszabályi feltételnek alávetett erőfölényben lévő vállalkozás eltérő bánásmódban részesül.

33 Ugyanezen jogalap második részében a fellebbező arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet 126. és 127. pontjában a Törvényszék tévesen következtetett a 2011. február 17-i TeliaSonera Sverige ítéletből (C-52/09, a továbbiakban: TeliaSonera ítélet, EU:C:2011:83) arra, hogy a Bronner ítélet feltételei a jelen ügyben nem alkalmazhatók. A fellebbező szerint a TeliaSonera ítélet árprésre vonatkozott, nem pedig – amint a jelen ügyben – a szerződéskötés megtagadására. Ezenkívül ezen ítélet 55–58. pontjában a Bíróság olyan kérdésekre válaszolt, amelyek a jelen ügyben nem merülnek fel.

34 Az első jogalap harmadik részében a fellebbező előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 138. és 139. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a 2009. szeptember 9-i Clearstream kontra Bizottság ítélet (T-301/04, EU:T:2009:317) nem releváns. A fellebbező szerint először is ez utóbbi ítéletből nem tűnik ki, hogy egy korábbi állami monopólium vagy jogszabályi kötelezettség fennállása hatással lett volna a Törvényszék által ezen ítéletben végzett elemzésre. Másodszor az említett ítélet olyan előzetes jogszabályi feltételen alapul, mint amely a jelen ügyben is fennáll. Harmadszor az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben a Clearstream még monopolhelyzetben volt akkor, amikor visszaélt erőfölényével, míg a fellebbező monopolhelyzete az állítólagos visszaélés kezdetét megelőző öt évvel megszűnt. Végül negyedszer a Clearstream és a fellebbező általi megtagadás hasonló.

35 Az első jogalap negyedik részében a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, nyilvánvaló hibát követett el, illetve megsértette az indokolási kötelezettséget, amikor a megtámadott ítélet 133. és 134. pontjában úgy ítélte meg, hogy a hallgatólagos megtagadás nem szükségszerűen kevésbé súlyos, mint a tényleges megtagadás, és hogy eseti alapon végzett értékelésre van szükség. A fellebbező szerint semmi nem indokolja a Törvényszék azon megközelítését, miszerint ahhoz, hogy az EUMSZ 102. cikk értelmében vett visszaélésnek minősüljön, a jelen ügyben szóban forgó hallgatólagos megtagadásnak nem kell megfelelnie a Bronner ítélet feltételeinek, miközben a kifejezett vagy kategorikus megtagadásnak meg kell felelnie e feltételeknek. Az ilyen megközelítés ahhoz vezetne, hogy egy súlyosabb magatartás kedvezőbb elbírálásban részesülne, mint valamely kevésbé súlyos magatartás.

36 Ugyanezen jogalap ötödik és egyben utolsó részében a fellebbező előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 153. és 154. pontjában tévesen állapította meg, hogy az a tény, hogy a fellebbező korábban állami monopóliummal rendelkezett, indokolhatja a Bronner ítéletben meghatározott feltételek alkalmazásának mellőzését. A fellebbező szerint e megközelítés nem egyeztethető össze a 2012. március 27-i Post Danmark ítéletből (C-209/10, EU:C:2012:172) levont következtetéssel,

ellentétes az állítólagos visszaélés időpontjában fennálló a feltételek figyelembevételére vonatkozó kötelezettséggel, sérti a jogbiztonság elvét és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, valamint nem veszi figyelembe az általa a hálózatába eszközölt beruházásokat.

37 A Bizottság lényegében úgy véli, hogy a Bronner ítélet kritériumai a jelen ügyben nem alkalmazhatók, tekintettel arra, hogy az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben szóban forgó erőfölénnyel való visszaélés eltért a jelen ügyben szóban forgó visszaéléstől.

A Bíróság álláspontja

38 Első jogalapjával a fellebbező többek között a megtámadott ítélet 113–122. pontját kifogásolja, amelyekben a Törvényszék megerősítette a vitatott határozat megalapozottságát, hogy a Bizottságnak nem kellett bizonyítania, hogy az alternatív szolgáltatóknak a fellebbező helyihurok-hálózatához való hozzáférése nélkülözhetetlen, ahhoz, hogy „visszaélésszerűnek” minősíthesse a fellebbező magatartásait, amelyeket ezen intézmény a vitatott határozat (365) preambulumbekezdésében a hozzáférés olyan hallgatólagos megtagadásának minősített, amely először is abban állt, hogy a fellebbező az alternatív szolgáltatókkal szemben eltitkolt a hálózatára vonatkozó olyan információkat, amelyek szükségesek voltak a helyi hurokjának átengedéséhez, másodszor leszűkítette az alkalmazandó keretszabályozásból eredő, a helyi hurok átengedésére vonatkozó kötelezettségeit, harmadszor pedig az átengedésre vonatkozó referenciaajánlatában több tisztességtelen kikötést és feltételt is rögzített (a továbbiakban: vitatott magatartások).

39 Közelebbről a Törvényszék a megtámadott ítélet 101. pontjában megállapította, hogy mivel a távközlés területén alkalmazandó keretszabályozás egyértelműen elismerte a fellebbező helyi hurokjához való hozzáférés szükségességét annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a széles sávú internetes szolgáltatások szlovák piacán a hatékony verseny kialakulását és fejlődését, a Bizottság nem volt köteles bizonyítani, hogy e hozzáférés a Bronner ítélet 41. pontjában felállított utolsó feltétel értelmében nélkülözhetetlen jelleggel bírt. A Törvényszék a megtámadott ítélet 123–127. pontjában lényegében hozzátette, hogy a Bronner ítéletből eredő feltételek, különösen pedig az erőfölényben lévő vállalkozás valamely szolgáltatásának vagy infrastruktúrájának nélkülözhetetlen jellegére vonatkozó feltétel nem alkalmazandó a hozzáférés megtagadásán kívüli olyan egyéb magatartásokra, mint amilyenek a vitatott magatartások is.

40 Annak vizsgálata érdekében, hogy e megfontolások a fellebbező állításának megfelelően téves jogalkalmazáson alapulnak-e, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 102. cikk szerint tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre. Az erőfölényben lévő vállalkozás különös felelősséggel tartozik tehát azért, hogy magatartása ne csorbítsa a belső piacon a hatékony és torzulásmentes versenyt (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 153. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 102. cikk értelmében vett „erőfölénnyel való visszaélés” fogalma olyan objektív fogalom, amely az erőfölényben lévő vállalkozás olyan magatartásaira vonatkozik, amelyek hatására – olyan piacon, ahol pontosan a szóban forgó vállalkozás jelenlétének következtében a verseny már meggyengült – a termékeknek és a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők által nyújtott teljesítésen alapuló rendes versenyét jellemző eszközöktől eltérő eszközökkel korlátozzák a piacon még létező versenyszint fenntartását vagy e verseny fejlődését (2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 148. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Az erőfölényben lévő vállalkozás magatartásának az EUMSZ 102. cikk értelmében vett visszaélésszerű jellegét az ügy valamennyi sajátos körülményének figyelembevételével kell megvizsgálni (lásd ebben az értelemben: TeliaSonera ítélet, 68. pont; 2015. október 6-i Post Danmark ítélet, C-23/14, EU:C:2015:651, 68. pont; 2018. április 19-i MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia ítélet, C-525/16, EU:C:2018:270, 27. és 28. pont).

43 Amint az a Bronner ítélet 37. pontjából kitűnik, az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy arra a kérdésre vonatkozott, hogy az a tény, hogy a valamely tagállam területén nemzeti szinten létező egyetlen kézbesítési rendszer tulajdonosa, aki e rendszert a saját napilapjai kézbesítéséhez használja, megtagadja az ahhoz való hozzáférést egy versenytárs kiadó számára, az EUMSZ 102. cikk értelmében vett erőfölénnyel való visszaélésnek minősül-e amiatt, hogy e megtagadás megfosztja az említett versenytársat valamely, a termékeinek értékesítéséhez elengedhetetlennek ítélt forgalmazási módtól.

44 Az e kérdésre adott válaszában a Bíróság ezen ítélet 41. pontjában kimondta, hogy ahhoz, hogy az említett megtagadás erőfölénnyel való visszaélésnek minősüljön, nemcsak az volt szükséges, hogy a kézbesítési szolgáltatás megtagadása olyan jellegű volt, hogy a napilapok piacán teljesen megszüntette a szolgáltatást igénylő által támasztott versenyt, és a megtagadás objektíve nem volt igazolható, hanem az is, hogy a szolgáltatás maga nélkülözhetetlen volt az előbbi tevékenységének gyakorlásához abban az értelemben, hogy az említett kézbesítési rendszernek nem létezett semmilyen valódi vagy lehetséges alternatívája.

45 E feltételek előírását ezen ügy sajátos körülményei indokolták, amelyek minden más magatartástól függetlenül kizárólag abban álltak, hogy egy erőfölényben lévő vállalkozás megtagadta valamely versenytárs olyan infrastruktúrához való hozzáférését, amelyet a saját tevékenysége érdekében épített ki.

46 E tekintetben, amint azt lényegében a főtanácsnok is kiemelte az indítványának 68., 73. és 74. pontjában, annak megállapítása, hogy valamely erőfölényben lévő vállalkozás visszaélt a helyzetével, mivel megtagadta a versenytárssal való szerződéskötést, azzal a következménnyel jár, hogy e vállalkozás köteles lesz e versenytárssal szerződést kötni. Márpedig az ilyen kötelezettség különösen sérti az erőfölényben lévő vállalkozás szerződési szabadságát és tulajdonhoz való jogát, mivel egy vállalkozás, még ha erőfölényben van is, főszabály szerint továbbra is szabadon megtagadhatja a szerződéskötést és az általa saját szükségleteire kialakított infrastruktúra használatát (lásd analógia útján: 1988. október 5-i Volvo ítélet, 238/87, EU:C:1988:477, 8. pont).

47 Ezenkívül, noha rövid távon az, hogy valamely vállalkozást erőfölénnyel való visszaélés miatt elmarasztalnak, mivel megtagadta a szerződéskötést valamely versenytárssal, elősegíti a versenyt, ezzel szemben hosszú távon a verseny fejlődése szempontjából és a fogyasztók érdekében általában az a kedvező, ha valamely társaság a saját használatára tarthatja fenn a tevékenysége érdekében általa kialakított létesítményeket. Ha ugyanis túlságosan megkönnyítenék a valamely termelési, beszerzési vagy forgalmazási létesítményhez való hozzáférést, ez nem ösztönözné a versenytársakat arra, hogy versengő létesítményeket alakítsanak ki. Ráadásul az erőfölényben lévő vállalkozás kevésbé lenne hajlandó hatékony létesítményekbe fektetni, ha versenytársainak egyszerű kérésére arra lehetni kötelezni, hogy ossza meg velük a saját befektetéseiből származó hasznot.

48 Következésképpen, ha az erőfölényben lévő vállalkozás megtagadja az általa a saját tevékenysége érdekében kialakított infrastruktúrához való hozzáférést, e vállalkozás arra való kötelezése, hogy adjon hozzáférést, versenypolitikai szempontból csak akkor indokolható, ha az erőfölényben lévő vállalkozás valóban uralja az érintett piacot.

49 A Bíróság által a Bronner ítéletben megállapított és a jelen ítélet 44. pontjában említett feltételeknek – különösen az erőfölényben lévő vállalkozás infrastruktúrájához való hozzáférés nélkülözhetetlen jellegére vonatkozó feltételnek – az adott ügyre történő alkalmazása lehetővé teszi a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság vagy bíróság számára annak megvizsgálását, hogy e vállalkozás ezen

infrastruktúrának köszönhetően ténylegesen uralja-e a piacot. Így az ilyen vállalkozás kizárólag akkor kötelezhető arra, hogy hozzáférést biztosítson valamely versenytársnak az általa a saját tevékenysége érdekében kialakított infrastruktúrához, ha az ilyen hozzáférés nélkülözhetetlen e versenytárs tevékenységéhez, azaz ezen infrastruktúrának nem létezik valódi vagy lehetséges alternatívája.

50 Ezzel szemben, ha az erőfölényben lévő vállalkozás hozzáférést biztosít az infrastruktúrájához, de e hozzáférést, a szolgáltatások nyújtását vagy az áruk értékesítését tisztességtelen feltételektől teszi függővé, a Bíróság által a Bronner ítélet 41. pontjában meghatározott feltételek nem alkalmazandók. Kétségtelen, hogy amennyiben az ilyen infrastruktúrához, sőt a szolgáltatáshoz vagy az inputhoz való hozzáférés nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás versenytársai nyereségesen működhessenek egy *downstream* piacon, még inkább valószínű, hogy az e piacon tanúsított tisztességtelen magatartások legalább potenciális versenyellenes hatásokkal járnak, és az EUMSZ 102. cikk értelmében vett visszaélésnek minősülnek (lásd ebben az értelemben: 2010. október 14-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 234. pont; TeliaSonera ítélet, 70. és 71. pont). Mindazonáltal, ami a hozzáférés megtagadásán kívüli egyéb magatartásokat illeti, az ilyen nélkülözhetetlen jelleg hiánya önmagában nem meghatározó az erőfölényben lévő vállalkozás által tanúsított, potenciálisan visszaélésszerű magatartások vizsgálata szempontjából (lásd ebben az értelemben: TeliaSonera ítélet, 72. pont).

51 Ugyanis az ilyen magatartások, noha megvalósíthatják a visszaélés egy formáját akkor, ha az érintett piacokon legalább potenciális versenyellenes hatásokat, sőt kiszorító hatást válthatnak ki, nem feleltethetők meg azon magatartásnak, amikor valamely versenytárssal szemben világosan és egyértelműen megtagadják az infrastruktúrához való hozzáférést, mivel a versenyhatóság vagy a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság már nem kötelezheti az erőfölényben lévő vállalkozást arra, hogy adjon hozzáférést az infrastruktúrájához, mivel e hozzáférést már megadták. Az ilyen összefüggésben meghozandó intézkedések tehát kevésbé sértik az erőfölényben lévő vállalkozás szerződési szabadságát és tulajdonhoz való jogát, mint az, ha arra kötelezik, hogy adjon hozzáférést az infrastruktúrájához, amikor azt a saját tevékenysége érdekében tartja fenn.

52 Ebben az értelemben a Bíróság a 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet (C-295/12 P, EU:C:2014:2062) 75. és 96. pontjában már kimondta, hogy a Bíróság által a Bronner ítélet 41. pontjában megállapított feltételek, és különösen a hozzáférés nélkülözhetetlen jellegére vonatkozó feltétel nem alkalmazandó a valamely *downstream* piacon a versenytárs gazdasági szereplőket érintő árprés által jelentett visszaélés esetén.

53 Ugyanebben az értelemben a Bíróság a TeliaSonera ítélet 58. pontjában lényegében úgy ítélte meg, hogy nem követelhető meg, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás által a versenytársaival szemben tanúsított bármilyen típusú magatartás visszaélésszerű jellegét rendszeresen megvizsgálják a Bíróság által a Bronner ítéletben meghatározott, a szolgáltatásnyújtás megtagadására vonatkozó feltételek alapján. Ennélfogva a Törvényszék a megtámadott ítélet 125–127. pontjában helyesen állapította meg, hogy a TeliaSonera ítélet 58. pontjában a Bíróság – akkor, amikor azon magatartásokat értékelte, amelyekre a Bronner ítéletben meghatározott feltételek nem alkalmazhatók – nem kizárólag a visszaélés azon sajátos formájára utalt, amelyet a valamely *downstream* piacon a versenytárs gazdasági szereplőket érintő árprés jelent.

54 A jelen ügyben a fellebbező helyzetét többek között a megtámadott ítélet 119. pontjában felidézett azon tény jellemezte, hogy a fellebbezőt a távközlés területén jogszabályi kötelezettség terhelte, amely értelmében köteles volt hozzáférést biztosítani a helyihurok-hálózatához. A TUSR 2005. március 8-i határozatát követően ugyanis, amelyet ugyanezen hatóság igazgatója 2005. június 14-én helybenhagyott, a fellebbező köteles volt – jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató minőségében – eleget tenni az alternatív szolgáltatók által benyújtott, a helyi hurokjának átengedése iránti valamennyi, észszerűnek és indokoltnak tekinthető kérelemnek annak érdekében, hogy ezáltal lehetővé tegye az utóbbiak számára, hogy Szlovákiában a helyhez kötött széles sávú szolgáltatások kiskereskedelmi tömegpiacán saját szolgáltatásokat tudjanak nyújtani.

55 E kötelezettség megfelel a távközlési piacokon való hatékony verseny fejlődésére irányuló, az uniós jogalkotó által meghatározott célkitűzéseknek. Amint azt a 2887/2000 rendelet (3), (6) és (7) preambulumbekezdése kifejti, a hozzáférés nyújtására vonatkozó ilyen kötelezettség előírását egyrészt az indokolja, hogy mivel a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók viszonylag hosszú időn keresztül építhették ki helyi hozzáférési hálózataikat úgy, hogy kizárólagos jogokat élveztek, és beruházási költségeiket a monopolbevételekből tudták finanszírozni, az újonnan piacra lépők számára nem lenne gazdaságilag megvalósítható az, hogy a már a piacon lévő szolgáltatók helyi hozzáférési infrastruktúráival megegyező infrastruktúrát reprodukálják, másrészt pedig az indokolja, hogy a többi infrastruktúra nem jelenti e helyi hozzáférési hálózatok elfogadható alternatíváját. A helyi hurok átengedése így lehetővé teszi az újonnan piacra lépők számára, hogy versenyezzenek a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókkal. Ebből következik, hogy – amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 119. pontjában emlékeztetett – a TUSR által a jelen ügyben a hozzáférés nyújtására vonatkozóan előírt kötelezettség abból a szándékból eredt, hogy a fellebbezőt, valamint versenytársait beruházásokra és innovációra ösztönözze, mindeközben biztosítva a piaci verseny fennmaradását.

56 E jogszabályi kötelezettség a Bizottság által a vitatott határozatban megállapított jogsértés teljes időtartama alatt, azaz 2005. augusztus 12-től 2010. december 31-ig vonatkozott a fellebbezőre. Azon túl ugyanis, hogy a 2009/140 irányelvvel módosított 2002/21 irányelv 8. cikke (5) bekezdésének f) pontja alapján a távközlési szabályozó hatóságok csak akkor írhatnak elő hozzáférés nyújtására vonatkozó ilyen kötelezettséget, ha nincs tényleges és fenntartható verseny, és kötelesek azt felfüggeszteni vagy feloldani, amennyiben e feltétel teljesül, a fellebbező nem állította és nem is bizonyította, hogy vitatta volna azt, hogy őt a jogsértés időszakában ilyen kötelezettség terhelte. Ezenkívül a Bizottság a vitatott határozat 5.1. szakaszában megindokolta a hozzáférés nyújtására vonatkozó ilyen kötelezettség fennállásának alapját, és e határozat (377) preambulumbekezdésében jelezte, hogy a szóban forgó piacokat illetően saját utólagos elemzést végzett annak megállapítása érdekében, hogy az e piacokon fennálló helyzet e tekintetben nem változott-e jelentősen a jogsértés időszakában.

57 Hasonlóan ahhoz, amit a Bíróság a megtámadott ítélet 117. pontjában említett 2010. október 14-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet (C-280/08 P, EU:C:2010:603) 224. pontjában már kimondott, meg kell állapítani, hogy a jogszabályi kötelezettség releváns lehet az ágazati szabályozás hatálya alá tartozó erőfölényben lévő vállalkozás által tanúsított, az EUMSZ 102. cikk értelmében vett visszaélésszerű magatartás értékelése szempontjából. A jelen ügy összefüggésében, noha a fellebbezőt terhelő, a helyi hurokhoz való hozzáférés nyújtására vonatkozó kötelezettség nem mentesítheti a Bizottságot az EUMSZ 102. cikk értelmében vett visszaélés fennállásának bizonyítására vonatkozó követelmény alól, figyelembe véve különösen az alkalmazandó ítélkezési gyakorlatot, e kötelezettség előírása azzal a következménnyel jár, hogy a jelen ügyben megállapított jogsértési időszak egésze alatt a fellebbező nem tudta megtagadni, hogy hozzáférést biztosítson a helyihurok-hálózatához, és valóban nem is tagadta meg azt.

58 A fellebbező azonban az említett időszakban – a fent említett jogszabályi kötelezettség ellenére – megőrizte döntéshozatali autonómiáját az ilyen hozzáférés feltételeit illetően. Bizonyos vezérelveken kívül ugyanis a 2887/2000 rendelet 3. cikkében említett, a helyi hurok átengedésére vonatkozó referenciaajánlat kötelező tartalmát nem írta elő a keretszabályozás, sem a TUSR határozatai. A fellebbező e döntéshozatali autonómiája keretében tanúsította a vitatott magatartásokat.

59 Mivel azonban a vitatott magatartások nem a fellebbező helyi hurokjához való hozzáférés megtagadásának minősültek, hanem az ilyen hozzáférés feltételeire vonatkoztak, a jelen ítélet 45–51. pontjában kifejtett okok miatt a Bíróság által a Bronner ítélet 41. pontjában kifejtett és a jelen ítélet 44. pontjában felidézett feltételek a jelen ügyben nem voltak alkalmazhatók.

60 Következésképpen a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 121. pontjában megállapította, hogy a Bizottság nem volt köteles bizonyítani a Bronner ítélet 41. pontjában foglalt utolsó feltétel értelmében vett „nélkülözhetetlen” jelleget ahhoz, hogy megállapítsa, hogy a fellebbező a vitatott magatartásokat tanúsítva visszaélt az erőfölényével.

61 E körülmények között a fellebbezés első jogalapját, mivel az jogilag téves előfeltevésen alapul, teljes egészében el kell utasítani.

A második jogalapról

A felek érvelése

62 Második jogalapjával a fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék hibát követett el, amikor elmulasztotta megállapítani a védelemhez való jogának amiatti megsértését, hogy a Bizottság által a kifogásközlés szakaszában az árprés fennállásának vizsgálata érdekében figyelembe vett költségek meghatározásához használt módszer, elvek és adatok a fellebbező belső költségkimutatási rendszeréből származó múltbeli költségekre vonatkozó adatokon, vagyis az úgynevezett *účelové členenie nákladov* („konkrét költségek osztályozása”) adatokon (a továbbiakban: UCN-adatok), míg a vitatott határozatban az LRIC-n alapultak, anélkül hogy a Bizottság lehetővé tette volna a fellebbező számára, hogy ezzel kapcsolatban érdemben kifejthesse álláspontját.

63 Egyébiránt a fellebbező azt állítja, hogy a Bizottság megfordította a bizonyítási terhet, mivel ezen intézmény azt kérte tőle, hogy fejtse ki az LRIC meghatározására vonatkozó elveit, módszerét és adatait, miközben eleve saját maga sem mutatta be saját elveit, módszerét és adatait. A Törvényszéknek el kellett volna ismernie, hogy azon körülmény, hogy a Bizottság az árprés fennállásának bizonyításához eleve nem rendelkezett saját költségmodellel, a bizonyítási teher jogellenes megfordításának minősül. E tekintetben a megtámadott ítélet 186. és 189. pontjában szereplő megfontolások, miszerint egyrészt a fellebbezőnek volt alkalma válaszolni a kifogásközlésre, másrészt pedig a Bizottság e dokumentumban az LRIC-re támaszkodott, nem relevánsak, illetve tévesek, mivel a kifogásközlés időpontjában nem álltak rendelkezésre az LRIC-re vonatkozó adatok.

64 Ugyanígy a Törvényszék a megtámadott ítélet 189. pontjában tévesen állapította meg, hogy a Bizottság a vitatott határozatban az árprést illetően nem hozott fel semmilyen új kifogást. Azon körülmény, hogy mind a kifogásközlésben, mind pedig a vitatott határozatban a Bizottság először is úgy ítélte meg, hogy egy, a fellebbezővel megegyező hatékonyságú versenytárs negatív árrést mutatna, és másodszor, hogy a negatív árrésre vonatkozó következtetés akkor is érvényes marad, ha a bevételek között bizonyos más szolgáltatásokat is figyelembe vesznek, akárcsak azon körülmény, hogy a vitatott határozatban megállapított jogsértési időszak rövidebb, mint amely a kifogásközlésben szerepelt, nem releváns annak vizsgálata szempontjából, hogy a fellebbező védelemhez való jogát megsértették-e amiatt, hogy a kifogásközlésben figyelembe vett módszer, elvek és adatok nem felelnek meg azoknak, amelyeket a Bizottság a vitatott határozatban alkalmazott.

65 Ezenkívül a fellebbező a megtámadott ítélet 190. pontját kifogásolja azzal az indokkal, hogy – a Törvényszék által megállapítottakkal ellentétben – a Bizottság által figyelembe vett hálózati költségek, módszer és elvek a kifogásközlés, illetve a vitatott határozat szakaszában érzékelhetően eltérnek. A fellebbező továbbá úgy véli, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 192. pontjában tévesen állapította meg, hogy a Bizottság tiszteletben tartotta a védelemhez való jogát, mivel válaszolt az érveire. Az LRIC-vel kapcsolatban elvégzett új vizsgálatok eredményeinek a fellebbező által – a kifogásközlésre adott válaszban, illetve a 2013-ban benyújtott dokumentumokban – való közlése e tekintetben nem releváns, mivel a vitatott határozat meghozatalát megelőzően a Bizottság nem fejtette ki az LRIC kiszámítására vonatkozó elveinek, módszerének és adatainak valamennyi elemét.

66 Végül a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 209. pontjában is tévesen alkalmazta a jogot és elferdítette a tényeket, valamint a bizonyítékokat, figyelmen kívül hagyva a 2014. szeptember 16-i „egyeztető találkozó” relevanciáját, amelyre e pont hivatkozik. Az, hogy a Bizottság az LRIC-re vonatkozó előzetes számításait első alkalommal e találkozón tette hozzáférhetővé, azt mutatja,

hogy a Bizottság elismerte, hogy korábban nem közölte azokat, és hogy köteles azokat közölni. Az eljárás e szakaszában való hozzáférhetővé tétel azt is bizonyítja, hogy ezen intézmény már eldöntötte, hogy tiltó határozatot hoz, így a fellebbezőt e szakaszban már nem lehetett megfelelően meghallgatni.

67 A Bizottság úgy véli, hogy a második jogalapot el kell utasítani, mivel egyrészt nem bizonyított, hogy a Törvényszék elferdítette az általa figyelembe vett tényeket, másrészt pedig a fellebbező védelemhez való jogát tiszteletben tartották.

A Bíróság álláspontja

68 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése értelmében a Törvényszék határozataival szembeni fellebbezés kizárólag jogkérdésre vonatkozhat. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Törvényszék kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a tényállás megállapítására és mérlegelésére, valamint – főszabály szerint – az általa e tényállás alátámasztása érdekében elfogadott bizonyítékok megvizsgálására. E mérlegelés tehát, eltekintve e bizonyítékok elferdítésétől, nem minősül a Bíróság felülvizsgálata alá tartozó jogkérdésnek (2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 84. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

69 A jelen ügyben a fellebbező nem állítja, hogy a megtámadott ítélet 177. és 185–187. pontjában leírt alábbi tényeket a Törvényszék elferdítette volna.

70 A kifogásközlést megelőző vizsgálat során a Bizottság arra kérte a fellebbezőt, hogy közölje a nagykereskedelmi szolgáltatásainak kiskereskedelmi szolgáltatásokká történő átalakításához szükséges további inputokhoz kapcsolódó költségek kiszámításához szükséges adatokat. Válaszul a fellebbező a 2003 és 2010 közötti évekre vonatkozó, az UCN-adatokon alapuló költségszámításokat tartalmazó táblázatokat nyújtott be a Bizottságnak. Az e táblázatokban szereplő költségeket tehát teljes egészében felosztott történeti költségek alapján számították ki, és azok eltértek az LRIC-től. A Bizottság ennélfogva arra kérte a fellebbezőt, hogy szolgáltasson a széles sávú szolgáltatások nyereségességére vonatkozó, az LRIC-n alapuló módszer szerint újraszámított adatokat. Mivel a fellebbező azt válaszolta, hogy a széles sávú szolgáltatások tekintetében a nyereségességi adatokat nem az LRIC-módszer szerint számítja, a Bizottság a kifogásközlés szakaszában a rendelkezésére álló UCN-adatokat használta fel a fellebbező által alkalmazott árprés értékelése érdekében. A Bizottság ugyanis úgy ítélte meg, hogy az LRIC-re vonatkozó adatok hiányában az UCN-adatok jelentik a legjobb rendelkezésre álló forrást ezen értékelés elvégzéséhez. Ezen adatok alapján a kifogásközlésben megállapította, hogy valamely, a fellebbezővel megegyező hatékonyságú, és annak helyi hurokjához hozzáférő versenytárs jelentős negatív árrést ért volna el, ha 2005 és 2010 között megpróbálta volna a fellebbező kiskereskedelmi portfólióját kínálni. A fellebbező a kifogásközlésre adott válaszában új adatokat nyújtott be a 2005-től 2010-ig terjedő időszakra vonatkozó költségek értékelésére. Ezen adatok a 2011. évi adatokon alapultak. A fellebbező e válaszban különösen azt állította, hogy az LRIC kiszámítása során egyrészt újra kell értékelni az eszközeit, másrészt pedig figyelembe kell venni a hálózatának a széles sávú szolgáltatások kínálata tekintetében fennálló hiányosságait, vagyis úgynevezett optimalizálási kiigazításokat kell végezni, azaz először is a létező eszközöket helyettesítsék azok modern, hatékonyabb és kevésbé költséges megfelelőivel, másodszor a lehető legnagyobb mértékben tartsák fenn a technológiai koherenciát, és harmadszor a rendelkezésre álló kapacitással szemben a tényleges kapacitás alapján csökkentsék az eszközöket (a továbbiakban együtt: optimalizálási kiigazítások). A vitatott határozatban a Bizottság többek között elfogadta, hogy az árprésre vonatkozó elemzésében felhasználja a fellebbező eszközeinek újraértékelését, az optimalizálási kiigazításokat azonban elutasította. A Bizottság e tekintetben jutott eltérő eredményre a vitatott határozatban és a kifogásközlésben a fellebbező által alkalmazott árprés nagyságát illetően.

71 E tényekre tekintettel, amelyek elferdítésére nem hivatkoztak, azt kell megvizsgálni, hogy a Törvényszék elkövette-e a fellebbező által a második jogalapja keretében hivatkozott téves jogalkalmazást.

– A bizonyítási teher megfordulásáról

72 Azon kifogást illetően, miszerint a Törvényszék tévesen hagyta jóvá a bizonyítási teher Bizottság általi megfordítását, emlékeztetni kell arra, hogy a versenyszabályok megsértését állító hatóság feladata a jogsértés bizonyítása (lásd ebben az értelemben: 2010. június 17-i Lafarge kontra Bizottság ítélet, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

73 Az árprésben álló visszaélés megállapítása érdekében a Bizottságnak konkrétan azt kell bizonyítania, hogy az érintett szolgáltatások nagykereskedelmi ára és a végfelhasználók részére *downstream* nyújtott szolgáltatások kiskereskedelmi ára közötti különbség vagy negatív, vagy pedig elégtelen az említett érintett szolgáltatások azon konkrét költségeinek fedezésére, amelyeket az erőfölényben lévő vállalkozás a saját kiskereskedelmi szolgáltatásainak a végfelhasználók részére történő nyújtása során viselni köteles, így e különbség nem teszi lehetővé az e társasággal megegyező hatékonyságú versenytárs számára, hogy versenyezzen vele az említett szolgáltatásoknak a végfelhasználók részére történő nyújtása vonatkozásában (lásd ebben az értelemben: TeliaSonera ítélet, 32. pont).

74 A Bíróság kimondta továbbá, hogy a valamely erőfölényben lévő vállalkozás által folytatott árpolitika megengedhetőségének értékelésekor főszabály szerint az erőfölényben lévő vállalkozás részéről felmerült költségeken és e vállalkozás stratégiáján alapuló árfeltételekre kell támaszkodni (TeliaSonera ítélet, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

75 A jelen ügyben a Törvényszék által megállapított, a jelen ítélet 70. pontjában összefoglalt tényekre tekintettel nem állapítható meg, hogy a Törvényszék anélkül hagyta jóvá a bizonyítási teher megfordulását, hogy úgy ítélte volna meg, hogy a Bizottság eleve nem fejtette ki az LRIC kiszámítására vonatkozó módszerét és adatait.

76 Az említett tényekből ugyanis kitűnik, hogy a Bizottság már a közigazgatási eljárás kezdetén jelezte a fellebbezőnek, hogy az árprés fennállására vonatkozó értékelését az LRIC-módszerre fogja alapozni. Így azt követően, hogy a fellebbező a kifogásközlést megelőzően közölte az UCN-adatokat, a Bizottság azt kérte tőle, hogy nyújtsa be a széles sávú szolgáltatások nyereségességére vonatkozó, az LRIC-módszer szerint újraszámított adatokat. Márpedig a vitatott határozat
(870) preambulumbekezdéséből – amelyre a megtámadott ítélet 185. pontja utal – kitűnik, hogy e kérelemre válaszul a fellebbező jelezte, hogy az összekapcsolási szolgáltatások díjainak kiszámításához az LRIC-t alkalmazza, és hogy a széles sávú szolgáltatások tekintetében egyetlen alkalommal, 2005-ben számította ki az LRIC-t. Ezenkívül anélkül, hogy e tekintetben elferdítésre hivatkoztak volna, a Törvényszék a megtámadott ítélet 189. pontjában úgy ítélte meg, hogy a kifogásközlés 996–1002. pontjából kitűnik, hogy a Bizottság ismertette az LRIC alapján történő költségszámítás vezérelveit. A fentiekből következik, hogy a Bizottság már a közigazgatási eljárás kezdetén ismertette a költségek meghatározására vonatkozó módszerét, és hogy a fellebbezőnek erről tudomása volt.

77 A figyelembe vett adatokat illetően emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 73. pontjából kitűnik – az árprés fennállásának megállapításakor a Bizottság főszabály szerint az erőfölényben lévő vállalkozás által viselt költségekre támaszkodik. Következésképpen az a tény, hogy a Bizottság arra kérte a fellebbezőt, hogy szolgáltasson adatokat a költségeire vonatkozóan, nem minősül a bizonyítási teher megfordításának. Ugyanígy nem minősül a bizonyítási teher megfordításának az a tény, hogy a Bizottság figyelembe veszi a fellebbező által a kifogásközlést követően benyújtott átdolgozott adatokat.

78 Végül a fellebbező állításával ellentétben az a körülmény, hogy a Bizottság a kifogásközlés szakaszában megfelelő adatok hiányában nem tudta alkalmazni az LRIC-re alapított módszerét, nem jelenti azt, hogy a Bizottság elmulasztotta kidolgozni saját módszerét a rá háruló bizonyítási kötelezettség teljesítése érdekében.

79 Ennélfogva azt a kifogást, miszerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem ismerte el a Bizottságra háruló bizonyítási teher jogellenes megfordulását, mint megalapozatlant el kell utasítani.

– A védelemhez való jog megsértéséről

80 Azon kifogást illetően, miszerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem ismerte el a fellebbező védelemhez való jogának megsértését, emlékeztetni kell arra, hogy a védelemhez való jog mint alapvető jog azon általános jogelvek szerves részét képezi, amelyek tiszteletben tartását a Bíróság biztosítja (2011. október 25-i Solvay kontra Bizottság ítélet, C-109/10 P, EU:C:2011:686, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az uniós jog ezen általános elvét az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja rögzíti, és azt akkor kell alkalmazni, ha a közigazgatási szerv valamely személlyel szemben olyan aktus meghozatalát helyezi kilátásba, amely e személynek sérelmet okoz (lásd ebben az értelemben: 2019. január 16-i Bizottság kontra United Parcel Service ítélet, C-265/17 P, EU:C:2019:23, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

81 A versenyjoggal összefüggésben a védelemhez való jog tiszteletben tartása megköveteli, hogy a versenyszabályok megsértését megállapító határozat valamennyi címzettjének a közigazgatási eljárás során lehetősége legyen hatékonyan kifejteni álláspontját a neki felrótt tények és körülmények valószerűségéről és jelentőségéről, valamint a Bizottság által a jogsértés fennállására vonatkozó állításának alátámasztására felhasznált dokumentumokról (lásd ebben az értelemben: 2013. december 5-i SNIA kontra Bizottság ítélet, C-448/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:801, 41. pont; 2017. szeptember 14-i LG Electronics és Koninklijke Philips Electronics kontra Bizottság ítélet, C-588/15 P és C-622/15 P, EU:C:2017:679, 43. pont).

82 Ebben az értelemben, amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 179–183. pontjában helyesen emlékeztetett, [az EUMSZ 101.] és [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 27. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy kifogásközlést kell küldeni a feleknek. Amint az a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, e kifogásközlésnek egyértelműen fel kell tüntetnie mindazokat a lényeges bizonyítékokat, amelyekre a Bizottság az eljárás e szakaszában támaszkodik. E bizonyítékokat azonban elegendő összefoglaló jelleggel megjelölni, és a Bizottság által ezt követően hozott határozatnak nem kell feltétlenül megegyeznie a kifogásközléssel, mivel a kifogásközlés olyan előkészítő dokumentumnak minősül, amelynek ténybeli és jogi megállapításai pusztán előzetes jellegűek (2013. december 5-i SNIA kontra Bizottság ítélet, C-448/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:801, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

83 Ebből következik, hogy mivel a tényeknek a kifogásközlésben megállapított jogi minősítése természetszerűleg csak előzetes lehet, a későbbi bizottsági határozat nem semmisíthető meg kizárólag azért, mert az e tényekből levont végleges következtetések nem egyeznek meg pontosan ezen előzetes minősítéssel. A Bizottságnak ugyanis pontosan a védelemhez való jog tiszteletben tartása érdekében meg kell hallgatnia a kifogásközlés címzettjeit, és adott esetben az elemzését módosítva figyelembe kell vennie a felhozott kifogásokra válaszul tett észrevételeiket. Így lehetővé kell tenni a Bizottság számára, hogy e minősítést a végleges határozatában pontosítsa, figyelembe véve a közigazgatási eljárásból eredő bizonyítékokat akár a megalapozatlannak bizonyult kifogásoktól való elállás céljából, akár pedig az általa fenntartott kifogásokat alátámasztó érvelésének mind ténybeli, mind jogi szempontból való kiigazítása vagy kiegészítése céljából, feltéve azonban, hogy a Bizottság csak olyan tényeket állapít meg, amelyekkel kapcsolatban az érintettek kifejthették álláspontjukat, és a Bizottság a közigazgatási eljárásban átadta a védekezésükhöz szükséges információkat (2013. december 5-i SNIA kontra Bizottság ítélet, C-448/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:801, 43. és 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

84 A jelen ügyben a fellebbező először is azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem állapította meg, hogy a Bizottság megsértette a védelemhez való jogát, amikor – annak értékelése érdekében, hogy milyen mértékben róható fel árprés a fellebbezőnek – a költségek kiszámítását illetően eltérő módszerre, elvekre és adatokra támaszkodott a kifogásközlésben, illetve a vitatott határozatban.

85 E tekintetben a Törvényszék által megállapított, a jelen ítélet 70. pontjában összefoglalt tényekből kitűnik, hogy a kifogásközlés elfogadását megelőzően a Bizottság arra kérte a fellebbezőt, hogy az LRIC-módszer alkalmazásával újraszámított jövedelmezőségi adatokat nyújtson be. A Bizottság, mivel ezen adatokat nem kapta meg, a kifogásközlésben az árprés fennállását az ebben az időpontban rendelkezésére álló UCN-adatok alapján értékelte. Amint az kitűnik a vitatott határozat (875) preambulumbekezdéséből, amelyre a megtámadott ítélet 185. pontja hivatkozik, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy ezen adatok az LRIC kiszámításához kellően megbízható mutatónak minősülnek. Ezt követően a kifogásközlésre adott válaszában a fellebbező új adatokat szolgáltatott, és kifejtette, hogy az LRIC kiszámításakor figyelembe kell venni egyrészt az eszközeinek újraértékelését, másrészt pedig a hálózatának a széles sávú szolgáltatások kínálata tekintetében fennálló hiányosságait. Végül nem vitatott, hogy a Bizottság a vitatott határozatban az LRIC-módszert alkalmazta.

86 E tényekre, és különösen arra a körülményre tekintettel, hogy a fellebbező a kifogásközlésre válaszolva a 2005-től 2011-ig terjedő időszak tekintetében benyújtott az LRIC-re vonatkozó becsléseket, valamint a jelen ítélet 76. pontjában szereplő megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy a fellebbező a közigazgatási eljárás során teljes mértékben tudatában volt annak, hogy a Bizottság az LRIC-n alapuló módszer és elvek alapján kívánja bizonyítani az árprés fennállását.

87 Ezenkívül a Törvényszék által figyelembe vett és a jelen ítélet 70. pontjában összefoglalt ténybeli körülményekből kitűnik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 189. és 190. pontjában helyesen állapíthatta meg, hogy a Bizottság az LRIC kiszámítására ugyanazt a módszert és ugyanazon elveket alkalmazta a kifogásközlés és a vitatott határozat szakaszában is. Az a körülmény, hogy a kifogásközlés szakaszában a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a fellebbező UCN adatai kellően megbízható mutatónak minősülnek az LRIC megállapításához, nem jelenti azt, hogy a Bizottság módosította volna a saját módszerét és az e költségek kiszámítására vonatkozó elveit.

88 Ráadásul a Törvényszék helyesen hangsúlyozza a megtámadott ítélet 190. pontjában a kifogásközlésben, illetve a vitatott határozatban található táblázatok közötti megfelelést azon indokolás alátámasztása érdekében, hogy a Bizottság a vitatott határozat elfogadásához vezető eljárás során egy és ugyanazon módszert használta. E táblázatok ugyanis a címükre figyelemmel egyenértékű adatok összegyűjtésére irányulnak.

89 Ebből következik, hogy a fellebbező tévesen állítja a védelemhez való jogának megsértését azzal az indokkal, hogy az árprés megállapítása érdekében alkalmazott költségszámítási módszer és elvek eltérőek voltak a kifogásközlés, illetve a vitatott határozat szakaszában. Ennélfogva megalapozatlan a fellebbező azon kifogása, miszerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem ismerte el a védelemhez való jogának e megsértését.

90 Másodszor a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem ismerte el a védelemhez való jogának arra tekintettel való megsértését, hogy különbség van a költségekre vonatkozóan a kifogásközlésben, illetve a vitatott határozatban figyelembe vett adatok között.

91 E tekintetben a megtámadott ítélet 187., 190. és 192. pontjából kitűnik, hogy a költségek és az árrések között a kifogásközlésben, illetve a vitatott határozatban fellelhető különbségek abból erednek, hogy a Bizottság figyelembe vett bizonyos, maga a fellebbező javasolt kiigazításokat az utóbbi védelemhez való jogának tiszteletben tartása érdekében. Márpedig, amint az a jelen ítélet 83. pontjából kitűnik, a védelemhez való jog tiszteletben tartásának elve nem csupán azt jelenti, hogy a Bizottság meghallgatja a kifogásközlés címzettjeit, hanem adott esetben azt is, hogy elemzését módosítva figyelembe veszi a felhozott kifogásokra válaszul tett észrevételeiket, éppen a védelemhez való joguk tiszteletben tartása érdekében. Ennélfogva a jelen ügyben a fellebbező által hivatkozott különbségek nem bizonyítják a védelemhez való jogának megsértését.

92 Ezenkívül az a tény, hogy a Bizottság a fellebbező árréseinek kiszámítását illetően e kiigazításokat anélkül végezte el, hogy a fellebbezőt újból meghallgatta volna, nem minősül a védelemhez való joga megsértésének. Az említett kiigazításokat ugyanis a maga a fellebbező által szolgáltatott adatok alapján végezte el az LRIC-nek a Bizottság által a közigazgatási eljárás során bejelentett elvei és módszere alapján.

93 Harmadszor a megtámadott ítélet 209. pontjával szemben felhozott, az ügy állásával kapcsolatban 2014. szeptember 16-án tartott „egyeztető találkozóra” vonatkozó kifogásokat illetően meg kell állapítani, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor az említett pontban úgy ítélte meg, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartásának elve nem kötelezte a Bizottságot arra, hogy a vitatott határozat fellebbezőnek való megküldése előtt hozzáférhetővé tegye az árrésre vonatkozó végső számításait. Az említett elv csupán azt írja elő a Bizottság számára, hogy lehetőséget adjon a fellebbezőnek arra, hogy megfelelően állást foglaljon azokról a ténybeli és jogi elemekről, amelyeket a határozata meghozatala céljából majd figyelembe vesz. Márpedig a fellebbező nem bizonyítja, hogy az e találkozó során közölt adatok olyan ténybeli vagy jogi elemekből származtak, amelyekkel kapcsolatban az e találkozót megelőző közigazgatási eljárás során nem tudott állást foglalni.

94 Ennélfogva a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 209. pontjában megállapította, hogy a fellebbezőt tájékoztatták az árrés Bizottság általi kiszámítására vonatkozó valamennyi releváns körülményről, és lehetőséget biztosítottak számára, hogy a vitatott határozat meghozatalát megelőzően előterjessze észrevételeit.

95 A fenti körülmények összességére tekintettel a fellebbező által a fellebbezésének alátámasztására felhozott második jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A harmadik jogalapról

Az elfogadhatóságról

– A felek érvelése

96 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a fellebbező harmadik jogalapja elfogadhatatlan annyiban, amennyiben annak keretében azt állítja, hogy ezen intézmény lényeges mérlegelési hibát követett el azáltal, hogy nem gyűjtött adatokat harmadik személyektől, illetve nem végezte el az LRIC-re vonatkozó saját számítását az ún. megegyező hatékonyságú szolgáltató kritériumának alkalmazása céljából, mivel e kifogást a Törvényszék előtt nem hozták fel.

97 A fellebbező vitatja ezt az elfogadhatatlanságot. Úgy véli, hogy a Törvényszékhez benyújtott válaszában kifogásolta, hogy a Bizottság nem fejtette ki teljes egészében az LRIC számítására vonatkozó azon módszert, elveket és adatokat, amelyekre támaszkodni kívánt.

– A Bíróság álláspontja

98 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság eljárási szabályzata 170. cikkének (1) bekezdése értelmében a Törvényszék előtti jogvita tárgyát a fellebbezésben nem lehet megváltoztatni. A Bíróság hatásköre a fellebbezési eljárás keretében ugyanis az elsőfokú bíróság előtt megvitatott jogalapokról hozott jogi döntés megítélésére korlátozódik.

99 Következésképpen nem engedhető meg, hogy valamely fél fellebbezés keretében először a Bíróság előtt hozzon fel olyan jogalapot, amelyet nem terjesztett a Törvényszék elé, mivel ez azt jelentené, hogy a Törvényszék által eldöntött jogvitán túlterjedő jogvitával fordulhatna a fellebbezési eljárásban korlátozott hatáskörrel rendelkező Bírósághoz (2004. november 11-i Ramondín és társai kontra Bizottság ítélet, C-186/02 P és C-188/02 P, EU:C:2004:702, 60. pont).

100 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy az árprést eredményező árképzési gyakorlat visszaélésszerű jellegének értékelése keretében főszabály szerint és elsődlegesen az érintett vállalkozás árait és költségeit kell figyelembe venni a szolgáltatások kiskereskedelmi piacán. Csak abban az esetben kell megvizsgálni az ugyanezen a piacon jelen lévő versenytársak árait és költségeit, ha a körülményekre tekintettel az érintett vállalkozás áraira és költségeire nem lehet hivatkozni (TeliaSonera ítélet, 46. pont).

101 Harmadik jogalapjával, amely azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor elutasította a fellebbező azon érvét, miszerint a Bizottság tévesen utasította el az optimalizálási kiigazítások iránti kérelmeit, a fellebbező többek között azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem mondta ki, hogy mivel a fellebbező LRIC-jének szerkezete objektív okok miatt nem volt pontosan azonosítható, a Bizottságnak össze kellett volna gyűjtenie a versenytársainak adatait, vagy saját koherens adatbázist kellett volna létrehoznia egy, az LRIC-n alapuló modell kidolgozása érdekében.

102 Mindazonáltal a fellebbező nem bizonyítja, hogy ilyen kifogást hozott volna fel a Törvényszék előtt. Amikor a fellebbező a Törvényszék előtt azt kifogásolta, hogy a Bizottság nem fejtette ki teljes egészében az LRIC kiszámítására vonatkozó azon módszert, elveket és adatokat, amelyekre a jelen ügyben az árprés fennállásának értékelése érdekében támaszkodni kívánt, a fellebbező csak az eljárási jogainak megsértésére hivatkozott. Nem állította, hogy e tekintetben téves a saját költségeire támaszkodni. A fellebbező egyébként nem állította, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 231. pontjában elferdítette volna az érveit. Márpedig az említett pontban a Törvényszék kifejezetten megállapította, hogy a fellebbező nem állította, hogy a jelen ügyben meg kellene vizsgálni a versenytársainak árait és költségeit, mivel a saját áraira és költségeire nem lehet hivatkozni.

103 Nem bizonyított tehát, hogy a fellebbező a Törvényszék előtt azt állította, hogy a Bizottság a releváns költségek megállapítása érdekében nem támaszkodhatott volna az ő adataira, illetve hogy csak a versenytársainak az adatai vagy teljesen generált adatok tették volna lehetővé az említett költségek megállapítását.

104 Ennélfogva, amint az a jelen ítélet 98. pontjából kitűnik, mint elfogadhatatlant el kell utasítani a fellebbező által a harmadik jogalapjának alátámasztására felhozott azon kifogást, amelyben azt állítja, hogy a Bizottság lényeges mérlegelési hibát követett el, amikor nem gyűjtött adatokat harmadik személyektől, illetve nem végezte el az LRIC-re vonatkozó saját számítását a „megegyező hatékonyságú szolgáltató” kritériumának alkalmazása céljából.

A jogalap érdeméről

– A felek érvelése

105 A fellebbező úgy véli, hogy az árprést eredményező visszaélésszerű gyakorlat fennállásának értékelése során a Törvényszék tévesen alkalmazta a „megegyező hatékonyságú szolgáltató” kritériumát azáltal, hogy elutasította az optimalizálási kiigazításait.

106 A fellebbező szerint, bár a Bizottság az eszközök újraértékelése és amortizációja keretében elfogadta a fellebbezőnek az LRIC-re vonatkozó számadatait, nem volt oka az optimalizálási kiigazításokat elutasítani, mivel azok szintén azokon a költségeken alapultak, amelyekkel egy, a vitatott határozat meghozatalának időpontjában kialakított hálózat járna. A koherencia, illetve az egyenlő bánásmód kérdéséről van szó.

107 Úgy véli, hogy a Bizottság által az LRIC alapján kidolgozott költségmodell hiányában, és mivel a 2005-től 2010-ig terjedő időszakra vonatkozó LRIC-je a 2011. évre vonatkozó LRIC-jének elemzéséből eredő arányokon alapult, semmilyen érvényes ok nem indokolta az optimalizálási kiigazításainak elutasítását. Így a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 233. pontjában megállapította, hogy az optimalizálási kiigazítások a fellebbező által a jogsértés időszakában viselt költségektől való „eltér[éshez]” vezettek volna, és amikor arra utalt, hogy e kiigazítások egy modern hálózat figyelembevételével járnának. Hasonlóképpen a megtámadott ítélet 226. pontjában szereplő megfontolás, miszerint egyrészt az eszközök újraértékelésére és amortizációjára, másrészt pedig az optimalizálási kiigazításokra vonatkozó kérdések „más célt” szolgáltak, nem releváns, mivel a Bizottság nem dolgozott ki modellt, továbbá pontatlan, mivel e két kérdés az LRIC kiszámítására vonatkozik. Ezenkívül a fellebbező azzal érvel, hogy az annak érdekében tett kiigazításokat illetően, hogy az eszközök és az amortizáció költségei a folyóáras költségelszámolás *(current cost accounting*, CCA) elvein alapuljanak (a továbbiakban: CCA-kiigazítások), a Bizottság elfogadta azt az elvet, miszerint figyelembe kell venni azon felszerelési és üzemeltetési költségek aktualizálását, amely költségekkel egy hálózat kialakítása járna a számítások e költségeken alapuló elvégzésekor, miközben elutasította az optimalizálási kiigazításokat, noha azok ugyanezen az elven alapulnak. A fellebbező vitatja továbbá a megtámadott ítélet 234. pontjában szereplő állítást, miszerint az optimalizálási kiigazításai egy „tökéletesen hatékony szolgáltatón” alapultak, ugyanis azok egy olyan megegyező hatékonyságú szolgáltatón alapulnak, amely 2011-ben alakítaná ki hálózatát, valamint a 2011-es évre vonatkozó LRIC-jén, amely utóbbi állt csak rendelkezésre. Az így kapott költségek megfelelnek azon költségeknek, amelyeket a fellebbező elkerülne, ha nem kínálná az érintett széles sávú szolgáltatásokat.

108 A Bizottság úgy véli, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 233–235. pontjában nem alkalmazta tévesen a jogot, mivel a fellebbező álláspontja nem veszi figyelembe sem az egyes kiigazítástípusok jellegét és hatásait, sem pedig azon okokat, amelyek miatt a Bizottság azokat elfogadta vagy épp elutasította.

– A Bíróság álláspontja

109 Emlékeztetni kell arra, hogy egy olyan árképzési gyakorlat erőfölényben lévő vállalkozás általi tanúsítása, amely a vele megegyező hatékonyságú versenytársakkal szemben árprést eredményez, az EUMSZ 102. cikk értelmében vett visszaélésnek minősül, mivel kiszorító hatást vált ki e versenytársakra azáltal, hogy nehezebbé, sőt lehetetlenné teszi e versenytársak érintett piacra való belépését (lásd ebben az értelemben: TeliaSonera ítélet, 63–65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

110 Ezenkívül az erőfölényben lévő vállalkozás által folytatott árpolitika megengedhetőségének értékelésekor főszabály szerint a maga az erőfölényben lévő vállalkozás részéről felmerült költségeken és e vállalkozás stratégiáján alapuló árfeltételekre kell támaszkodni. Közelebbről, ami a versenytársaival szemben árprést eredményező árképzési gyakorlatot illeti, az ilyen elemzési kritériumok alkalmazása lehetővé teszi annak vizsgálatát, hogy maga az erőfölényben lévő vállalkozás kellően hatékony lett volna-e ahhoz, hogy képes legyen kiskereskedelmi szolgáltatásait veszteség nélkül kínálni a végső ügyfelek részére, amennyiben ezt megelőzően az általa alkalmazott nagykereskedelmi árat kellett volna fizetnie a közbenső szolgáltatásokért (lásd ebben az értelemben: 2010. október 14-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 201. pont; TeliaSonera ítélet, 41. és 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

111 A jelen ügyben a megtámadott ítélet 186., 187. és 217. pontjából kitűnik, hogy a Bizottság a széles sávú internet-hozzáférési szolgáltatásokat a saját hálózatán keresztül nyújtó, a fellebbezővel legalább megegyező hatékonyságú versenytárs költségeinek értékelése során figyelembe vette az e hálózatot alkotó eszközök költségeit. Amint ugyanis a jelen ítélet 70. pontjából kitűnik, a fellebbező azzal, hogy e költségeket a Bizottság elé terjesztette, arra kérte ez utóbbit, hogy egyrészt értékelje újra az eszközöket, másrészt pedig, hogy az optimalizálási kiigazítások révén vegye figyelembe a hálózatának hiányosságait. A Bizottság többek között elfogadta, hogy az árprésre vonatkozó elemzésében felhasználja a fellebbező eszközeinek újraértékelését, és a konkrét állandó költségeket illetően levonja a kapcsolódó és a közös költségeket. Ezzel szemben az optimalizálási kiigazításokat elutasította.

112 A megtámadott ítélet 222–239. pontjában a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság helyesen tagadta meg az optimalizálási kiigazítások figyelembevételét. A Törvényszék e döntést a megtámadott ítélet 225. pontjában többek között azzal indokolta, hogy e kiigazítások abban álltak, hogy az eszközöket egy olyan hatékony szolgáltató hozzávetőleges szintjére figyelemmel igazítsák ki, aki olyan optimális hálózatot alakít ki, amely képes kielégíteni egy jövőbeli – a „mai” információkon és a keresletre vonatkozó előrejelzéseken alapuló – keresletet. A Törvényszék ennélfogva úgy ítélte meg, hogy az optimalizálási kiigazítások egy előrejelzésen, valamint egy optimális hálózati modellen alapultak, nem pedig a fellebbező létező eszközeinek költségnövekedését tükröző becslésen.

113 A Törvényszék ebből a megtámadott ítélet 226. pontjában arra következtetett, hogy általánosságban az optimalizálási kiigazítások, illetve közelebbről a létező eszközöknek a modernebb megfelelőikkel való helyettesítése más célt szolgált, mint az eszközöknek a fellebbező által javasolt újraértékelését. Egyébiránt úgy ítélte meg, hogy az, hogy a Bizottság figyelembe vette a létező eszközöknek a fellebbező által javasolt újraértékelését, mivel nem álltak rendelkezésre a fellebbező LRIC-jére vonatkozó más megbízhatóbb adatok, egyáltalán nem foglalta magában azt, hogy a Bizottság ennélfogva szükségképpen elfogadja az optimalizálási kiigazításokat, így ezen intézmény megalapozottan kezelte eltérően egyrészt a létező eszközöknek a modernebb megfelelőikkel való helyettesítését, másrészt pedig az eszközöknek a fellebbező által javasolt újraértékelését.

114 Ezenkívül a megtámadott ítélet 227–235. pontjában a Törvényszék megerősítette a Bizottság azon következtetését, miszerint az optimalizálási kiigazítások ahhoz vezetnének, hogy az LRIC-t nem a fellebbező eszközei alapján, hanem egy hipotetikus versenytárs eszközei alapján számítanák ki. Közelebbről a megtámadott ítélet 232. pontjában a Törvényszék megállapította egyrészt, hogy a létező eszközöknek a modernebb megfelelőikkel való helyettesítése az eszközök költségeinek kiigazítását célozta a „jelenlegi” eszközök értékének figyelembevételével, anélkül azonban, hogy elvégeznék az amortizációnak megfelelő kiigazításokat, másrészt pedig, hogy a hálózatok többletkapacitásának a „ténylegesen” használt kapacitás alapján való figyelembevétele azzal járt volna, hogy kizárják a fellebbező termelésre nem használt eszközeit. A Törvényszék ebből a megtámadott ítélet 233. pontjában azt a következtetést vonta le, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor megállapította, hogy az optimalizálási kiigazítások figyelembevétele azzal járt volna, hogy eltértek volna a fellebbező részéről 2005. augusztus 12. és 2010. december 31. között felmerült költségektől. Végül a megtámadott ítélet 234. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság nem sértette meg azon elvet, hogy az árprés vizsgálatának a „megegyező hatékonyságú szolgáltató” kritériumán kell alapulnia, amikor lényegében arra mutatott rá, hogy elkerülhetetlen, hogy bizonyos kapacitások néha kihasználatlanok maradjanak. A Törvényszék ugyanis úgy ítélte meg, hogy ha a Bizottság elfogadta volna a fellebbező többletkapacitásaival kapcsolatos optimalizálási kiigazításokat, a fellebbező LRIC-jének kiszámítása egy optimális, azaz a keresletnek megfelelő és e szolgáltató hálózatának hiányosságai által nem érintett hálózattal összefüggő költségeket tükrözte volna.

115 A fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a „megegyező hatékonyságú szolgáltató” e kritériumát, és megsértette az egyenlő bánásmód elvét, amikor jóváhagyta az optimalizálási kiigazítások Bizottság általi elutasítását. E kifogás alátámasztása érdekében a fellebbező lényegében előadja, hogy e kiigazítások kizárólag az LRIC-re vonatkozóan rendelkezésre álló adatokra, vagyis a fellebbező 2011. évi adataira vonatkoztak, amelyeket a 2005-től 2011-ig terjedő időszak

vonatkozásában tájékoztató jelleggel használtak fel. Ezenkívül azt állítja, hogy az említett kiigazításoknak a célja az volt, hogy tükrözzék azokat a jelenlegi felszerelési és üzemeltetési költségeket, amelyekkel egy, a vitatott határozat meghozatalának időpontjában („ma”) létrehozott hálózat járna, ugyanúgy, mint a CCA-kiigazításoknak, amelyek figyelembevételét a Bizottság elfogadta.

116 Mindazonáltal az a tény, hogy a Bizottság által a 2005-től 2010-ig terjedő időszak vonatkozásában figyelembe vett LRIC-t a fellebbező 2011. évi adatai alapján becsülték meg, és hogy az optimalizálási kiigazítások arra irányultak, hogy a felszerelési és üzemeltetési költségeket egy, a vitatott határozat meghozatalának időpontjában létrehozott hálózathoz képest aktualizálják, nem elegendő annak bizonyításához, hogy jogilag hibás a Törvényszék által a megtámadott ítélet 225. és 232. pontjában végzett azon értékelés, miszerint e kiigazítások célja a meglévő eszközök költségeinek értékelése volt a modernebb megfelelőikkel való helyettesítésük révén, így e költségek már nem tükröznék valamely, a fellebbezővel megegyező hatékonyságú versenytárs költségeit. Ennélfogva a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 226. és 233. pontjában megállapította, hogy az optimalizálási kiigazítások figyelembevétele más célt szolgált, mint az eszközök újraértékelését, és azzal járt volna, hogy eltértek volna a fellebbező részéről 2005. augusztus 12. és 2010. december 31. között felmerült költségektől.

117 Ugyanígy az a tény, hogy a Bizottság az LRIC kiszámítása érdekében kizárólag a fellebbező 2011. évi adatait vette figyelembe, és hogy az optimalizálási kiigazítások arra irányultak, hogy a felszerelési és üzemeltetési költségeket egy, a vitatott határozat meghozatalának időpontjában létrehozott hálózathoz képest aktualizálják, nem elegendő annak bizonyításához, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot vagy hibát követett el a tények jogi minősítése során, amikor a „megegyező hatékonyságú szolgáltató” kritériumát a jelen ügy körülményeire oly módon alkalmazta, a megtámadott ítélet 234. pontjában úgy vélte, hogy a többletkapacitásokkal kapcsolatos optimalizálási kiigazítások figyelembevétele egy optimális, azaz a keresletnek megfelelő és a fellebbező hálózatának hiányosságai által nem érintett hálózattal összefüggő költségeket tükrözte volna.

118 Mivel nem bizonyított, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a Bizottság a „megegyező hatékonyságú szolgáltató” kritériuma alapján megalapozottan utasította el a fellebbező által javasolt optimalizálási kiigazításokat, nem releváns az, hogy e kiigazításokat ugyanazon adatok alapján végezték volna el, mint amelyek a Bizottság által figyelembe vett más kiigazításoknak, mint például a fellebbező által javasolt CCA-kiigazításoknak a tárgyát is képezték. Az erőfölényben lévő vállalkozás versenytársaival szemben árprést eredményező árképzési gyakorlat vizsgálata során a költségeknek és azok kiigazításainak figyelembevételét ugyanis nem azon tényre tekintettel kell értékelni, hogy a Bizottság e költségek tekintetében más kiigazításokat már elfogadott, hanem az erőfölényben lévő vállalkozással legalább megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumára tekintettel.

119 Mindenesetre e kritérium bizonyos költségkiigazítások figyelembevétele miatti helytelen alkalmazása önmagában nem indokolhatja azt, hogy az egyenlő bánásmód elvére hivatkozva más kiigazításokat is figyelembe vegyenek. Az egyenlő bánásmód elvét ugyanis összhangba kell hozni a jogszerűség elvének betartásával, amely elv szerint senki sem hivatkozhat valamely jogsértésre előnyök szerzése végett (lásd ebben az értelemben: 2017. szeptember 13-i Pappalardo és társai kontra Bizottság ítélet, C-350/16 P, EU:C:2017:672, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

120 Következésképpen a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, és nem követett el hibát a tények jogi minősítése során, amikor megállapította, hogy a Bizottság megalapozottan utasította el az optimalizálási kiigazítások figyelembevételét.

121 Ennélfogva a fellebbezés harmadik jogalapját mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant el kell utasítani.

A kedvező elbírálás előnyeiben való részesülés iránti kérelemről

122 A fellebbező azt kéri, hogy rá is terjedjenek ki a Törvényszék 2018. december 13-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítéletével (T-827/14, EU:T:2018:930) szemben a DT által a C-152/19. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezésének alátámasztása érdekében felhozott azon jogalapnak való esetleges helyt adás joghatásai, amelyben a DT ezen ítéletet azért kifogásolja, mert az kimondta, hogy a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a fellebbező és maga a DT egyetlen vállalkozás részét képezi, és mindketten felelősek a vitatott határozatban megállapított jogsértésért. E kérelem alátámasztására a fellebbező azt állítja, hogy az említett jogalap tárgya megegyezik a Törvényszék előtt felhozott negyedik jogalapjának tárgyával.

123 A Bizottság azt állítja, hogy e kérelmet el kell utasítani, mivel nem fellebbezési jogalapról van szó, mivel a fellebbező felelőssége nem a DT magatartásából ered, és mivel a DT által a C-152/19. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezést mindenképpen el kell utasítani.

124 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy a mai napon hozott Deutsche Telekom kontra Bizottság ítéletben (C-152/19 P) a Bíróság elutasította a DT ezen ügyben benyújtott fellebbezését, így a fellebbező kérelme okafogyottság miatt hatástalan.

125 Ennélfogva a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

126 Az eljárási szabályzat 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről.

127 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

128 A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a saját költségein felül a Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Slovak Telekom a.s. a saját költségein felül viseli az Európai Bizottság részéről felmerült költségeket is.

Aláírások